

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Uitvoeringskader afwezigheidsdagen forensische zorg

Voor klinische zorg (BN1 t/m BN4) en verblijfszorg (ZZP-GGZ C en ZZP-VG) en VPT (ZZP-GGZ C en ZZP-VG)

Datum	november 2026
Status	Definitief

Inhoud

Inleiding 5

Verblijfsdagen OFZ declareren met en zonder toestemming 6

Verblijfsdagen Tbs-dwang declareren met en zonder toestemming 10

Toeslagen bij afwezigheid 12

Governance 13

Contactgegevens onderdelen DJI 14

Inleiding

Per 1 januari 2022 heeft de NZa de regelgeving omtrent afwezigheidsdagen gewijzigd. Daarom heeft de directie ForZo/JJI een uitvoeringskader opgesteld, waarin de NZa regelgeving verduidelijkt wordt in de praktijk. Dit is op basis van ervaringen bijgesteld tot deze 2.0 versie. Dit kader is afgestemd met de reclasseringsorganisaties en het Forensisch Netwerk t.a.v. begrijpelijkheid en uitvoerbaarheid.

De 2.0 versie bevat een aantal updates ten opzichte van de vorige versie. De zorgprestatie VPT, een financiële paragraaf omtrent toeslagen en een paragraaf over de governance en onderhoudscyclus zijn toegevoegd aan het uitvoeringskader. Na afstemming met het Forensisch Netwerk is voor de tbs met dwangverpleging een aparte paragraaf samengesteld.

Het uitvoeringskader is van toepassing op de forensische klinische zorg (BN1 t/m BN4), verblijfszorg (ZZP-C en ZZP-VG) en VPT.

Doel

Het doel van dit uitvoeringskader is het verduidelijken van de regelgeving met betrekking tot het inzetten van afwezigheidsdagen in de forensische zorg. De divisie ForZo/JJI onderstreept het belang van goede vastlegging van de duur en de redenen voor afwezigheid van cliënt in het zorgdossier door de zorgaanbieder. Een tijdige afstemming met DIZ over de inschatting van de duur van de afwezigheid is van belang vanwege de druk op de capaciteit (wachlijsten). De meerwaarde van de mogelijkheid voor het financieren van afwezigheidsdagen is het bieden van continuïteit van zorg, zodat cliënt ook bij tijdelijke – binnen de grenzen van de NZa-regelgeving - afwezigheid kan terugkeren naar de plek waar hij verbleef en de zorg kan voortzetten. Tegelijk is de druk op de capaciteit hoog en is het wenselijk om efficiënt om te gaan met de vrije plekken. Tenslotte horen het bieden van doelmatige zorg en het juist verantwoorden van gedeclareerde zorg samen te gaan.

Prestaties en tarieven

In de NZa 'Beleidsregel Prestaties en tarieven geestelijke gezondheidszorg en forensische zorg' zijn acht bepalingen opgenomen over het declareren van afwezigheid. In dit uitvoeringskader wordt nadere duiding gegeven aan die bepalingen, en wordt uitgelegd welke regels door DJI worden gehanteerd ten aanzien van het aanvragen, goedkeuren en declareren van verblijfsdagen ten tijde van de afwezigheid van een cliënt.

De zorgaanbieder is altijd en uitsluitend de aanvrager van de afwezigheidsdagen.

Gezien de wezenlijke verschillen in de justitiële zorgtitel Tbs met dwangverpleging (art.37a en 37b Wetboek van Strafrecht) en de overige forensische zorgtitels (hierna te noemen OFZ¹) is er voor Tbs met dwangverpleging een aparte paragraaf opgenomen.

In beide paragrafen staat eerst beschreven in welke gevallen van afwezigheid een zorgaanbieder *geen* toestemming hoeft te vragen bij het FPL² of bij Team TBS en daarna wordt in de paragrafen beschreven in welke gevallen er *wél* toestemming gevraagd moet worden.

¹ Inclusief tbs voorwaarden, tbs proefverlof en tbs voorwaardelijke beëindiging

² fpl@dji.minjus.nl

Verblijfsdagen OFZ declareren met en zonder toestemming

Afwezigheid zonder toestemming

Ten aanzien van de volgende bepalingen mag de zorgaanbieder verblijfsdagen registreren voor een afwezigheid van max. 49 dagen achtereenvolgens, zonder voorafgaand toestemming te vragen. In al deze gevallen geldt dat indien de zorgaanbieder na 21 dagen afwezigheid inschat dat betreffende cliënt langer dan 49 dagen afwezig zal zijn, zij hierover schriftelijk contact opneemt (aanvraag) met DIZ (FPL). Dit doet de zorgaanbieder zo spoedig mogelijk na 21 dagen. In overleg tussen de zorgaanbieder, DIZ, accountmanager en toezichthouder wordt vervolgens afgestemd of én hoelang de afwezigheid mag worden geregistreerd. Dit betreft maatwerk op grond van de omstandigheden van de cliënt, de reden van de afwezigheid en de verwachtingen over de duur van de afwezigheid. De balans ligt tussen het behouden van continuïteit van zorg voor de individuele cliënt - binnen de reikwijdte van de regelgeving -, een efficiënte inzet van vrije plekken voor nieuwe cliënten en een doelmatige besteding van middelen.

De zorgaanbieder dient in het kader van rechtmatigheid het aantal dagen en de reden van afwezigheid van een cliënt te allen tijde in de eigen administratie (bijv. het zorgdossier) op te nemen.

- a) Ziekenhuisopname en/of hospice;
Dit betreft in beginsel kortdurende opnames. Wanneer er sprake lijkt te zijn van een langdurige opname, dan geldt bovenstaande melding en overleg zo spoedig mogelijk na dag 21.
- b) Verlof;
Onder verlof worden alle (on-)begeleide verloven vanuit alle forensische titels verstaan als ook de afwezigheden in het kader van verlof in de vorm van een vakantie. De justitiabele verblijft in een (klinische) verblijfszorgsetting bij een forensische zorgaanbieder, op basis van een klinisch plaatsingsbesluit of een plaatsingsbesluit op basis van een ZZP voor verblijfszorg of VPT.
- c) Time-out van justitiabelen met een tbs met voorwaarden, tbs proefverlof of een tbs met voorwaardelijke beëindiging;
Indien in het vonnis van de tbs-gestelde een time-out staat opgenomen van 7 weken, dan keert de justitiabele altijd na de time-out terug naar de zorgaanbieder. Hierbij geldt dat indien er een verlenging noodzakelijk lijkt, dit bij voorkeur zo spoedig mogelijk na dag 21 kenbaar dient te worden gemaakt, zodat er in overleg afwegingen gemaakt kunnen worden over de meest passende interventie.
Als overplaatsing of opschaling niet gerealiseerd is ten tijde van de time-out, keert justitiabele aan het einde van de time-out periode terug naar de zorgaanbieder van waaruit de time-out is ingezet.
- d) Kortdurende terugplaatsing gedetineerden vanuit GGZ naar Penitentiaire Inrichting (PI); Hieronder worden verstaan: gedetineerden die met artikelplaatsingen (ISD, 15.4 Pbw, 43.4 Pbw) bij een forensische aanbieder verblijven en terugplaatsing in het kader van het uittreden van een straf/detentie.
- e) Kortdurende opname op een andere locatie of beveiligingsniveau vanwege detox, crisis, stabilisatie of observatie; Deze zorg moet geïndiceerd zijn en justitiabele keert altijd terug naar de zendende verblijfslocatie.

f) Afwezigheid bij zorgprestatie VPT;

Afwezigheid bij een VPT-prestatie mag ook worden gedeclareerd bij tijdelijk verblijf bij familie of bij logeren om de mantelzorger te ontlasten op voorwaarde dat een cliënt tenminste 14 dagen VPT heeft ontvangen³. Deze bepalingen komen voort uit de Wlz. Hierbij is de startdatum van de Melding Aanvang Zorg (MAZ) conform het automatisch berichtenverkeer leidend⁴.

³ Bron: [Informatiekaart afwezigheid in de langdurige zorg - Nederlandse Zorgautoriteit](#)

⁴ Bron: [Procesrichtlijnen digitaal berichtenverkeer](#)

Afwezigheid met informeren en toestemming vragen

Ten aanzien van de volgende bepalingen dient de zorgaanbieder FPL te informeren en toestemming te vragen voor het registreren van verblijfsdagen tijdens de afwezigheid van de cliënt:

- g) Onttrekking;
Hieronder wordt verstaan onttrekking aan het toezicht en ongeoorloofde afwezigheid. Uitgangspunt is dat voor de OFZ na 5 dagen het bed wordt vrijgegeven, tenzij anders overeengekomen met FPL. Voor de cliënt die onder toezicht staat van de reclassering geldt dat de zorgaanbieder direct melding maakt van de onttrekking aan de toezichthouder van de reclassering.
- h) No-show klinisch⁵;
Dit betreft een cliënt, die bij een geplande klinische opname, op de dag van opname door onvoorziene omstandigheden toch niet wordt opgenomen. De afwezigheidsdag betreft 1 dag. Indien de kliniek daar reden toe heeft, kan deze duur verlengd worden tot een maximum van 3 dagen na toestemming van het FPL
- i) Beschikbaar houden van de verblijfsplaats;
Bij de tijdelijke afwezigheid van de cliënt kan het beschikbaar houden van een verblijfplaats enkel op basis van een schriftelijke overeenstemming tussen zorgaanbieder en ForZo/JJI. Hiervan is sprake bij alle andere afwezigheden dan genoemd onder a t/m g. Voorbeelden zijn afwezigheid vanwege hechtenis door een nieuw gepleegd strafbaar feit en opname in een revalidatiecentrum na ziekenhuisopname. Hiervoor doet zorgaanbieder een verzoek aan FPL, welke advies uitbrengt aan ForZo/JJI.

In geval van punt g t/m i geldt dat binnen 5 werkdagen FPL geïnformeerd wordt en er om toestemming gevraagd wordt.

Bij de overige punten (a t/m f) waar geen toestemming voor nodig is, dient de zorgaanbieder zo spoedig mogelijk na dag 21 het FPL te informeren. De aanvraag dient per mail gestuurd te worden naar FPL@dji.minjus.nl en de volgende informatie te bevatten:

- SKN in onderwerp regel e-mail;
 - Plaatsingsbesluitnummer;
 - De reden van afwezigheid;
 - Op welke datum de toezichthouder (reclasseringswerker) hierover is geïnformeerd, en;
 - Op welke wijze de zorgaanbieder, al dan niet, in contact staat met de cliënt;
 - De (indien bekend) aanvangsdatum van de afwezigheid;
 - Hoe lang de zorgaanbieder verwacht dat de afwezigheid gaat duren;
 - De (verwachte) einddatum van de afwezigheid.
- Voor de behandeling van de aanvraag geldt het volgende:
- In geval van onvoorziene afwezigheid die reeds is ingegaan, worden de eerste vijf dagen afwezigheid standaard als verblijfsdag doorbetaald;
 - FPL neemt binnen vijf werkdagen contact op met de zorgaanbieder over de betreffende aanvraag. Indien FPL niet reageert binnen deze termijn worden de verblijfsdagen tot aan de dag van de reactie van FPL standaard doorbetaald;

⁵ Om de no-show gefactureerd te krijgen, dient de zorgaanbieder op het reeds ontvangen plaatsingsbesluit geen MAZ-melding te doen, maar contact te leggen met FPL. Na afstemming draagt het FPL zorg voor, indien nodig, een nieuw plaatsingsbesluit. Op dat besluit kan de zorgaanbieder een MAZ-melding doen en een MEZ op dezelfde dag.

- FPL stemt af met de zorgaanbieder en toezichthouder en geeft bij de zorgaanbieder aan hoelang de afwezigheid geregistreerd mag worden;
- Bij een positief besluit volgt er een bevestiging vanuit FPL. Bij de OFZ gebeurt dit middels mail met daarin de data waarop afwezigheid gedeclareerd kan worden.
- Bij een negatief besluit, waardoor de cliënt na de afwezigheid niet kan terugkeren op de (klinische) verblijfslocatie, terwijl (klinisch) verblijfszorg wel noodzakelijk is, dient er een nieuwe indicatiestelling te komen. Voor FBW wordt een nieuwe indicatiestelling bij 3RO/PMO aangevraagd. Voor klinische zorg wordt er door 3RO een indicatie aangevraagd bij NIFP – IFZ. De plaatsingsverantwoordelijke zoekt voor de cliënt een nieuwe geschikte plaats. Bij een klinisch verblijf is dat de plaatsingsverantwoordelijke van DIZ klinische plaatsingen en bij verblijfszorg (ZZP en VPT) niet na klinisch is dat de toezichthouder (3RO) of het PMO.

Verblijfsdagen Tbs-dwang declareren met en zonder toestemming

Afwezigheid zonder toestemming

Ten aanzien van de volgende bepalingen mag de zorgaanbieder verblijfsdagen registreren voor een afwezigheid van max. 49 dagen achtereenvolgens, zonder voorafgaand toestemming te vragen. In alle gevallen geldt dat indien de zorgaanbieder zo spoedig mogelijk na dag 21 van afwezigheid inschat dat betreffende cliënt langer dan 49 dagen afwezig zal zijn, zij hierover schriftelijk contact opneemt (aanvraag) met DIZ (Team tbs). In overleg tussen de zorgaanbieder, DIZ team tbs, accountmanager en toezichthouder wordt vervolgens afgestemd of én hoelang de afwezigheid mag worden geregistreerd.

De zorgaanbieder dient het aantal dagen en de reden van afwezigheid van een cliënt te allen tijde in de eigen administratie (bijv. zorgdossier) op te nemen.

- a) Ziekenhuisopname en/of hospice;
Dit betreft in beginsel kortdurende opnames. Wanneer er sprake lijkt te zijn van een langdurige opname, dan geldt hierbij dat indien er een verlenging noodzakelijk lijkt, dit zo spoedig mogelijk na dag 21 kenbaar dient te worden gemaakt, zodat er in overleg afwegingen gemaakt kunnen worden over de meest passende interventie.
- b) Verlof
Dit betreft (on-)begeleide verloven als ook de afwezigheid in het kader van verlof in de vorm van een vakantie.
- c) Kortdurende opname op een andere locatie of beveiligingsniveau vanwege observatie; Deze zorg is tijdelijk en justitiabele keert altijd terug naar de zendende verblijfslocatie. Voor een cliënt met tbs met dwangverpleging worden voor de observatieplaatsing vooraf afspraken gemaakt tussen de aanvragende kliniek, de ontvangende kliniek en DIZ team tbs. Zie hiervoor [Leidraad proces observatieplaatsingen tbs | Forensische zorg](#)
- d) Kortdurende opname op een andere locatie of beveiligingsniveau vanwege crisis in het kader van transmuraal verlof; Deze zorg is tijdelijk en justitiabele keert in beginsel terug naar de zendende verblijfslocatie.

Afwezigheid met informeren en toestemming vragen

Ten aanzien van de volgende bepalingen dient de zorgaanbieder DIZ team tbs te informeren en toestemming te vragen voor het registreren van verblijfsdagen tijdens de afwezigheid van de cliënt:

e) Onttrekking;

Hieronder wordt verstaan onttrekking aan het toezicht en ongeoorloofde afwezigheid.

Uitgangspunt is dat voor de titel tbs-dwang het bed na 7 dagen wordt vrijgegeven voor een nieuwe plaatsing, tenzij anders overeengekomen met DIZ team tbs. Hierbij geldt tevens dat de FPC of FPK een ongeoorloofde afwezigheid direct meldt conform de meldingsinstructie MBV/MOA.

f) Beschikbaar houden van de verblijfsplaats;

Bij de tijdelijke afwezigheid van de cliënt kan het beschikbaar houden van een verblijfplaats enkel op basis van een schriftelijke overeenstemming tussen zorgaanbieder en ForZo/JJI.

Hiervan is sprake bij alle andere afwezigheden dan genoemd onder a t/m c. Voorbeelden zijn afwezigheid vanwege hechtenis door een nieuw gepleegd strafbaar feit en opname in een revalidatiecentrum na ziekenhuisopname.

In geval van punten e t/m f geldt dat binnen 5 werkdagen team Tbs geïnformeerd wordt en er om toestemming gevraagd wordt.

Bij de overige punten (a t/m d) waar geen toestemming voor nodig is, dient de zorgaanbieder zo spoedig mogelijk na dag 21 DIZ team tbs te informeren. De aanvraag dient per mail gestuurd te worden en de volgende informatie te bevatten:

- SKN in onderwerp regel e-mail;
- Plaatsingsbesluitnummer;
- De reden van afwezigheid;
- Op welke datum de toezichthouder (reclasseringswerker) hierover is geïnformeerd, en;
- Op welke wijze de zorgaanbieder, al dan niet, in contact staat met de cliënt;
- De (indien bekend) aanvangsdatum van de afwezigheid;
- Hoe lang de zorgaanbieder verwacht dat de afwezigheid gaat duren;
- De (verwachte) einddatum van de afwezigheid.

Voor de behandeling van de aanvraag geldt het volgende:

- In geval van onvoorziene afwezigheid die reeds is ingegaan, worden de eerste vijf dagen afwezigheid standaard als verblijfsdag doorbetaald;
- DIZ team tbs neemt binnen vijf werkdagen contact op met de zorgaanbieder over de betreffende aanvraag. Indien DIZ team tbs niet reageert binnen deze termijn worden de verblijfsdagen tot aan de dag van de reactie van DIZ team tbs standaard doorbetaald;
- DIZ team tbs stemt af met de zorgaanbieder en toezichthouder en geeft bij de zorgaanbieder aan hoelang de afwezigheid geregistreerd mag worden;
- Bij een positief besluit volgt er een bevestiging vanuit DIZ team tbs. Bij de forensische titel TBS met dwangverpleging (art. 37a jo 37b Sr) noteert DIZ team tbs de afwezigheid in MITS.

Toeslagen bij afwezigheid

Ten aanzien van het declareren van toeslagen bij tbs met dwangverpleging gelden de volgende afspraken:

1. De overige zorgprestatie tbs (voorheen: toeslag tbs) mag worden gedeclareerd bij afwezigheid.
2. De toeslag EVBG mag worden gedeclareerd bij afwezigheid.
3. De toeslag SGLVG+ mag wel worden gedeclareerd bij afwezigheid, bovenop de verblijfsdag. Dit komt, omdat deze toeslag bestaat uit een huisvestingscomponent, die ook tijdens afwezigheid wordt gefinancierd.

Governance

Het uitvoeringskader afwezigheidsdagen forensische zorg betreft een dynamisch afsprakenkader welke periodiek kan worden herijkt. Jaarlijks kunnen suggesties voor aanpassingen worden aangedragen. De divisie ForZo/JJI is eigenaar van het document. Vervolgens worden de voorstellen voor aanpassingen van het uitvoeringskader door ForZo/JJI voorgelegd aan het Forensisch Netwerk en 3RO of het duidelijk en uitvoerbaar is. Na akkoord van het MT ForZo/JJI vindt de definitieve vaststelling van het document plaats en zal het worden gepubliceerd op de website van de Forensische Zorg.

Contactgegevens onderdelen DJI

- DIZ FPL (afwezigheid verblijfszorg en klinisch): FPL@dji.minjus.nl
- DIZ Team TBS (afwezigheid tbs-dwang): plaatsingtbs@dji.minjus.nl
- Accountmanagement ForZo/JJI: forzojji@dji.minjus.nl